

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznauka (inzerati) se sprejemajo in veljá trisopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvzema nedelje in praznike, ob 1/2, 6. uri popoldne.

Štev. 235.

V Ljubljani, v soboto 11. oktobra 1884.

Letnik XII.

Liberalno gospodarstvo.

Že večkrat smo na tem mestu poročali, kam je liberalno gospodarstvo večinoma vse mesta in občine spravilo, kjerkoli je svojo moč v teku zadnjih deset let imelo. Blagajnice vse prazne, posestva zastavljena; neznosni dolgovi, to so znamenja, da je nekdanj liberalizem se tam šopiril.

Tako je, kakor smo pri neki priliki že omenili, v štajarskem deželnem zboru, ko je 25. sept. t. l. zaklad zemljiščne odveze na dnevnem redu bil, poslanec Krepeš na velikansko strmenje vseh zbranih poslancev na vse usta vsem in vsakemu objavil, da sklep deželnega računa ni resničen, kajti nahaja se tam deželi na škodo računski napaka, koja nič manj kakor 2,517,941 gld. ne znaša, koja že 26 let obstoji, ter se leto za letom dalje pomika. To poročilo je do letos imel liberalni poslanec graške trgovinske zbornice g. Syc, ki se je pa menda za vse drugo bolj brigal, kakor pa za svoj referat in je tako vedno prezrl, kako velikanska napaka da je v deželnih računskih sklepih že 26 let. Danes nam je poročati o takem gospodarstvu solnograškega zbora. Tamošnji konservativni deželni odbor prijema mestni zbor, dokazuječ mu, kako temni in zmedeni so vsi računi, da se ne vé, kaj ima mesto dohodkov ali stroškov. Prejšnji dohodki in stroški se nikdar ne primerjajo prihodnjim, hranilnični ostanki kot mestni dohodki ne vpisujejo. Sploh so vsi računi tako zmedeni, da ne vé ne deželni odbor ne davkoplačevalci pri čem da so. V teku 14 let je malo mestice skoraj 2 1/2 milijona goldinarjev dolga storilo; 109.487 gld. zgubljenih je od kapitala; rezervni zakladi mestne hranilnice ne zadostujejo, zato so se hranilnični ostanki vsako leto 90—100.000 gld. za mestne potrebe obračali.

To je gospodarstvo s tujim premoženjem, bolje rečeno zapravljalnost, in vendar toliko vpitja, koliko da se je v liberalni dobi napredovalo. Da, lahko je napredovati, dokler je še kaj v blagajnicah bilo, dokler so se še na kaj doklade naložiti mogle — a zdaj? Ves čas svojega gospodovanja obračala je liberalna stranka svojo srditost proti verskim in narodnim svetinjam, ktere je neznošno grdila in tep-

tala, zunanji blišč, s katerim je nepotrebno večkrat mesta in šolske palače krasila, bil je le pesek nevednim v oči, da bi se reklo, koliko da se je napredovalo pod njo. Državni dolg raste pod liberalizmom vsako leto čez 50 milijonov.

Nad tri milijarde je zdaj v Avstriji le zemljiškega dolga, koliko ga imajo mesta, nam žalibog, ni znano. Tako daleč pritirala je državo, dežele in mesta brezverska stranka. Na novo se potrjuje, da kjer vere ni, tudi vesti ni, in kjer te ni, tudi poštenja ne. Zato tolikanj oduševstva, toliko izneverjenja blagajnic. Zato je ljudstvo tolikanj obožalo in ne zato, če je sem ter tje kdo kako kokoš ali celó purana obral, kakor g. Dežman v VII. seji kranjskega deželnega zbora dne 3. t. m. našim ubogim kmetom zopet enkrat zlobno očita, ko s sarkastičnim ponosom pravi, da je potujoč nekje po Kranjskem na cele čete kuretnine in zlasti puranov naletel, in ko je poprašal, se bode li to prodalo, je odgovor dobil: „Ne, to bodemo vse doma pojedli.“ Jeli to bil pravi odgovor ali ne, ali je morda prašani radovednemu gospodu s tim se le ponašati hotel, ne vemo, ali to pa vemo, da je jako nevestno, če ne naravnost hudobno, zaradi tega našemu ljudstvu zapravljalnost ali morda še kaj hujšega očitati in ga naravnost grditi pred svetom, če si že sem ter tje morda ob kakem godišču kaj boljšega privoščili. Kako redki so med našimi kmeti, kteri bi se s purani mastili, kakor se jim še celó v takem zastopu kakor je deželni zbor, očita, vé vsak, kdor le količkaj naše razmere pozná, ker smelo trdimo, da komaj četrtinka kranjskih kmečkih zob je obirala kdaj purana, če tudi res sem ter tje v kakih posebnih veselih dogodkih radi kako perutnico oberó in to večkrat zato, ker nimajo grošev, da bi si kaj boljšega privoščili, tako žival pa doma izredé in se jim toraj tudi toliko škoda ne zdi. In moj Bog, vendar jim zaradi tega nihče ne bode še zapravljalnosti očitati mogel!

Nič manj krivično je očitanje gosp. Dežmana v isti seji, da naši ljudje preveč po božjih potih hodijo in za cerkvene namene potrosijo. Res je, da naši ljudje veliko storé za čast božjo, a zaradi tega čisto nič ne ubožavajo, zakaj če tudi se sem ter tje v te namene nepričakovano veliko stori, zgodi se več-

noma po prostovoljnih doneskkih, kteri ravno zato, ker so prostovoljni, posamezne le malo zadenejo in se toraj lahko prenašajo, in kar božje pota zadeva, izvolijo si te ob nedeljih in praznikih in kako varčno živé in malo potrosijo, ko večkrat od 10 do 20 ur hodá niti goldinarja ne potrosijo. Mi mislimo, da slabo stanje našega kmeta tedaj v vseh drugih rečeh svoje vire ima in poslednji med njimi gotovo ni — liberalno gospodarstvo, ki je kmeta izmolzlo, zbegale in nezadovoljnega storilo tem sem ter tje obupnemu pijančevanju vdalo.

Tako se tedaj dan za dnevom umazano perilo tolikanj hvalisane liberalne dóbe prikazuje in prepričani smo, da Gradec in Solnograd ne bosta sama ostala.

Deželni zbor kranjski.

X. seja, 10. oktobra 1884.

(Konec.)

Prof. Šuklje potem poroča v imenu šolskega odseka o prošnji Šmartinske občine, da bi se tam vpeljal poludnevni poduk, in se nemščina učila samo kot prost predmet. Gledé prve točke predlaga:

„Prošnja Šmartinske občine za poludnevni poduk se odstopi c. kr. vladi s priporočilom, da blagovoli preiskati krajne razmere ter potem kolikor mogoče, vstreže željam ondotnega prebivalstva.“

Ta predlog se sprejme brez ugovora.

Zatem g. prof. Šuklje poroča o drugem delu Šmartinske prošnje in dokazuje opravičenost te zahteve ter v imenu šolskega odseka predlaga:

„Visoki c. kr. vladi se odstopi prošnja Šmartinske občine za neobligatni nemški poduk na ondotni četvirorazrednici s priporočilom, da po dogovoru z deželnim odborom blagovoli vstreči želji prosilčevi.“

Tudi ta predlog se sprejme brez vsakterega ugovora.

Dalje poroča prof. Šuklje o prošnji učiteljev Litijskega in Črnomeljskega okraja za premembo deželnih šolskih zakonov in sicer gledé zboljšanja učiteljskih plač, prostega stanovanja za vse učitelje,

19.

LISTEK.

Mladega Gašparja življenje in trpljenje.

Prosto poslovenil I. S. Gombarov.

(Dalje.)

Nastopilo je leto 1826 in Gašpar je bil 21 let star, in je v kljub revščini in sili, v kljub marsikteri brezupni uri in v kljub vednem hudem gladovanju še precej dobro študiral. Že mu je bilo pri srcu, kakor mornarju, ki po dolgi nevarni vožnji zagleda kopno, zaželjeni cilj in konec svoje vožnje; pa Gašpar bi ne bil smel Gašpar biti, da bi ga nesreča, kot sovražni vihar ne bila daleč daleč v nezmerno morje njegove revščine nazaj zagnala. Ta vihar pa je naredil profesor, ki je Gašparja tako sovražil, kakor nobenega družega. O tem bi lahko dosti pripovedoval, kako krivično marsikteri učeniki ene učence ljubijo, druge brez vzroka sovražijo in preganjajo, pa rečem: če profesorja lastna vest pri miru pusti, ga tudi jaz ne bom zvnemirjeval. Tedaj tisti visoko-

učeni in nič manj ljubeznjivi gospod profesor je od petdeset študentov hotel zatreti štirindvajset in med njimi, se vé, da je bil tudi Gašpar, ktere ga bi profesor najrajši dvakrat vničil, ko bi se dalo. Gašparju je bilo zdaj na izvoljo ali sintakso (četrti gimnazijalni razred) ponavljati in potem iti, ali takoj iti in študiranja na klin obesiti. To je res ravno tako prijetna izvolitev, kakor če bi komu rekli, naj si izvoli, ali hoče rajši, da ga obesijo ali da ga vstrelijo.

Gašpar se je kmalo odločil, kar se mu je zdelo za zdaj najprimerniše: on se je začasno odpovedal dijaškemu življenju ter svojo težko pridobljeno znanost in svoje raztrgane knjige po klop vrgel.

Zdaj je bil sam svoj. Lahko se je celi dan sprehajal, božjo naravo občudoval in zavžival ter gladoval, kolikor je hotel. Ko bi mu mogli želodec zadelati, kakor so mu prihodnost zadelali, bi že še bilo. Pa pri vsej nesreči je Gašpar ohranil veselega duha in trdno voljo in njegove celó brezupne razmere ga niso zmotile, še manj pa iz pota čednosti in poštenosti spravile, kakor se je že toliko nadopolnim mladenčem zgodilo. In to je od Gašparja toliko lepše, ker sila dostikrat človeka, zlasti mladega, za-

pelja na huda pota, iz kterih se ne more nikoli več ali le z omadežano častjo vrniti.

Kaj mu je storiti? Kakor daleč so ubogega dijaka oči in misli segle, povsod je bila tema in pot zadelana. Bil je podoben mornarju, ktere ga so divji valovi vrgli na pust otok, na kterem ne raste ne trava in ne cvete nobena cvetlica. Takrat je ubogi Gašpar veliko in zaupljivo molil, naj se nebeski Oče, ki vrabca na strehi ne pozabi, tudi njega usmili. In ko je tako molil, spoznal je, da Bog nikogar ne zapusti, kdor Boga ne zapusti in samega sebe ne zavže; in če mu že ni duhovski kruh odločil, sklenil je biti zadovoljen z učiteljskim, naj bo tudi britek, in suh, kakor krave Faraonove, zbere torej vso svojo srčnost, skrtači stari sivi frak, in osnaži blatne škornje ter gré k ravnatelju glavnih šol.

Temu je odkritosrečno in natanko razložil svojo nesrečo in nevoljo. Stari gospod je bil prijazen in je imel usmiljeno srce. Mirno je igral s svojo tobakero, včasih ponosil in svojo sivo glavo zmajal ali celó kako besedo usmiljenja med Gašparjevo pripovedovanje rekel.

„Prav si rekel, oglasi se gospod naposled, prav!

vštevjanja vseh let po dovršeni učiteljski pripravnici v službena leta, kadar gre za pokojnino, in pa gledé funkcijskih priklad na enorazrednih šolah. Vse te prošnje, kakor tudi prošnja za premembo § 87., se brez ugovora odbijejo.

Proračun Slapenske šole za l. 1885 se z dnevnega reda odstavi, proračun učiteljskega pokojninskega zaklada za l. 1885 se pa potrdi. Potrebščina znaša 18.840 gold., zaklada 7726 gold., tedaj bode primanjkovalo 11.114 gold., ki jih bode treba poravnati iz deželnega zaklada.

Dr. Bleiweis potem poroča o § 7. letnega deželno-odborovega poročila in sicer o št. 15.—27. in 30.—36., ki zadevajo deželno dobrodelnostne zavode. To poročilo se vzame na znanje.

Prošnja dedičev Osv. Gurija se pa za toliko usliši, da se jim od dolžne oskrbovalnine 2152 gl. 46 kr. nalaga samo še plačati 1000 gold., ostanek 1152 gl. 46 kr. pa prevzame in se odpiše pri deželnem zakladu.

Prošnja g. Jakopa Alešovca za podporo se ne usliši, prošnja občine Dolenja vas za povrnitev odkupnine, ki jo je plačala za učiteljsko biro, se pa izroči deželnemu odboru z naročilom, da v prihodnji sesiji poroča deželnemu zboru, oziroma nasvetuje primerno podporo za šolsko zidanje v Dolenji vasi. Ravno to se zgodi s prošnjo Trzinske občine gledé podpore za napravo šole, na katero naj se ozira pri nasvetovanju podpore za šolske stavbe leta 1886.

Prošnja vodstva Elizabetne bolnišnice za podporo se ne usliši.

Čebelarskemu društvu za Kranjsko se dovoli 50 gold. podpore.

Prošnja občine Vipavske gledé podpore gluho-nemu Ivanu Kostanjevič se izroči deželnemu odboru v konečno rešitev. G. dr. Vošnjak pri tej priliki omenja, da bi bilo prav, ako bi se že skoraj zapuščina Holzapfelnova izročila deželnemu odboru.

Mariji Hlavka se dovoli podpora 100 gold.

Prošnja občine Št. Jošt gledé podpore za popravilo občinskih potov se izroči deželnemu odboru, da preiskuje v njej navedene razmere in da naj dá, ako je nujna potreba, tudi primerno potrebo.

Potem se nekaj došlih prošenj razdeli odsekom in o poludne g. deželni glavar sklene javno sejo in prihodnjo napové za torek ob 1/2 10. uri dopoludne.

Potem se prične tajna seja.

Govor posl. g. Šukljeja o dolenski železnici.

(V deseti seji deželnega zbora, 10. oktobra.)

Slavni zbor! Skoraj se me je lotila neka otožnost, ko sem prečital poročilo deželnega odbora o dolenski železnici. Spomnil sem se pri tej priliki, da je letos že devetnajst let tega, odkar se je v kranjskem deželnem zastopu naglašala v prvič želja dolenskega prebivalstva po tej železnični črti. Bilo je v seji 29. januarja 1866, da je tedanji zastopnik belokranjskih kmetskih občin, gosp. Kapelle, povodom debate o gorenjski progji povdarjal potrebo, ozirati se tudi na dolensko stran ter tudi tam graditi železnico. Od istega časa — koliko se je že govorilo in pisarilo, moledovalo in sklepalo, da se

uživotvori ta železnica! Če bi se železnica dala graditi s samimi resolucijami, moral bi kurirni vlak že danes nas popeljati direktno v Novomesto ali onstran Gorjancev na obrežji Kolpe in Lahinje, in z golimi brezvspešnimi peticijami v tej zadevi pokrili bi lahko prvi kilometer daljave. Čakati tako dolgo, je mučno za Dolenjce, še huje pa je, da smo morali odstopiti od svoje prvotne ideje ter se sprizniti z drugo veliko manj vabljivo.

Kajti gotovo je, da smo si s prva vsi predstavljali dolensko železnico kot del velike proge, kot glavno železnico, ktera bi imela posredovati svetovni promet med zapadno Evropo in balkanskim polotokom. In v istini ti nazori — dandanes jih smemo imenovati te sanjarije — so imele veliko vabljivega! Oglejte si karto, in videli bode, da ravna pot od bodenskega jezera in arlberskega predvora doli do pristanišča Solunskega drži po tej črti, ktera veže Ljubljano z Novim mestom in Belokrajino. V državnem, trdil bi celó, v evropskem interesu bi se ta proga imela graditi že z davna, toda navzlic pozitivni obljudi, ktero je storilo ministerstvo l. 1869 in kljubu tehničnemu in vojaškemu pregledovanju stavbenih načrtov nimamo je še do današnjega dne.

In če se oziram na dopis trgovinskega ministra z 27. junija 1882, potem moram naravnost reči: Dolenjsko železnico zidati kot del velike svetovne črte, je absolutno neizpeljivo v današnjih razmerah, zato moramo napenjati vse svoje sile, da Dolenjcem preskrbimo lokalno železnico z normalnim tirom. Pač treba nekoliko resignacije, predno se udamo tej svoji usodi, a pričakovati in aktualni položaj zamolčati, da bode mo tudi v to pohlevno svrhu, potrebovali marsiktero žrtev, bila bi čisto prazna in škodljiva prevara. Radi tega sem hvaležen poročevalcu deželnega odbora, da se je v svojem predlogu omejil na to, kar se dá dejansko vresničiti, na Dolenjsko lokalno železnico!

Da je ta proga eminentno potrebna, tega danes pač ne bodem dokazoval. Novega itak ničesar ne bi znal povedati, vsi merodajni momenti so se že naglašali pri mnogih prilikah in od spretnejših govornikov, nego sem jaz.

Radi tega mi ne bode zamerili, da Vas ne bodem nadlegoval s statičnimi izkazi v produktivnosti dolenskega ozemlja. Ne bodem preračunal kolikovine premoga in lesa, vina in železa, živine in poljskih pridelkov, kateri bi se imeli izvažati po tej poti. Tudi v bodočnost ne bodem segal ter Vam slikal živahno industrijo, ktera se bo mogla razvijati na Dolenjskem, ako se skrbi za komunikacije. Le toliko rečem: Ako bi se med nami nahajal kak poslanec — kateri bi v pretiranem skepticizmu dvomil med absolutno potrebo te železnice, z menoj naj pride doli na Dolenjsko, v kraje, ktere je pri roda blagoslovila z vsem svojim bogastvom, stopi naj med nadarjeni narod, — in če bode revščino splošno našel v plodonosnih pokrajih, če bode gledal ljudstvo, zanemarjeno in zaostalo navzlic svoji naravni nadarjenosti, potem bode imel praksini komentar k oni dokazani resnici, da je omika zavisna od intenzivnega občevanja, od intenzivne medsobne dotike, in pritrtil mi bode, da se Dolenjec ne more razvijati, da ne mora napredovati, ker je postavljen na „Isolierschemel“, ker je čisto oddaljen od svetovnega prometa!

(Konec prih.)

Človek mora srčno in zaupajoč v božjo pomoč nesreči nasproti stopiti. Če imaš resnično željo učitelj postati, izbral si si lep, če tudi trd kruh, in jaz bom ti pomagal ga doseči, kolikor bom mogel. Le oglasi se v začetku šolskega leta, sprejet si že zdaj.

Tega je bil Gašpar jako vesel. Ginljivo je staremu gospodu roko poljubil ter potolažen domov šel. Pa ni dolgo doma sedel, kar pride nepoznan mož, grozen mustafar, ki Gašparju naznani, da bodo on in njegovih 23 iztiranih tovaršev „po šubu“ iz mesta odgnani, ker postopači brez dela se v mestu ne smejo trpeti; naj se toraj hitro pripravi in svoje reči pobere.

To je bil nov udarec za Gašparja. Če tudi ničesa ni imel, imel je vendar še dobro ime in neomadežano poštenje, in zdaj mu hočejo še tega vzeti ter ga kakor kakšnega sleparja ali lopova „po šubu“ domov peljati, samo zato, ker se je enemu trdosrčnemu pedantu (muhovu; znabiti tudi dvema) tako določiti poljubilo.

Jaz res ne vem, kaj bi o takih učiteljih mislil, kateri brez vzroka vzamejo ubogemu dijaku njegovo srečo, potem pa še bi mu radi vzeli poštenje. Bi

pač dostokrat bolje bilo, ko bi ti mogočni gospodje prej mislili in zlasti naj bi sami sebe v razmere takih dijakov postavili, potem še-le določevali; tedaj ne bi toliko dijakov nesrečnih postalo. Tako jaz mislim.

Gašparja je po tem poročilu strašna jeza in žalost popadla; kajti dobro je vedel, kdo mu je to posebno milost in čast, hočem reči zaničevanje in zasramovanje, skazati hotel. „Ne, zakliče in z roko mahne, da je šiv na fraku popustil, ne, čisto vkončati pa se ne dam! Grem k svojem staremu gospodu in če mi ta ne more pomagati, odbežal bom po noči od tod, naj bo, če tudi na konec sveta.“

Kako je gospod ravnatelj glavnih šol debelo gledal, ko mu Gašpar ves razburjen in zasopljen o novi milostljivi in modri naredbi zoper njega pripoveduje! „Kaj takega pa še nisem slišal, pravi ravnatelj, ter zaporedoma tabak noslja; kdo je dal tem gospodom pravico, poštenega človeka kakor hudodelnike, vlačugarje in drugo sodrgo „po šubu“ domov pošiljati, ter ga ob poštenje spravljati? Ali še poznajo ti gospodje vero, pedagogiko, psihologijo in jurisprudenco, če take zavržljive naredbe izdajajo. Absit! To ne sme biti. Veš kaj, moj ubogi Gašpar Fošner, jaz ti

K našemu članku „nemška propaganda med učitelji“ v št. 231, naznanja g. okrajni šolski nadzornik vitez Gariboldi, da on ni pričel plesa po okrajni šolski konferenci v Kočevji in se ga tudi sploh ni vdeležil. Mi z zadostenjem priobčimo to naznanilo, ki bi nam bilo pa še veliko prijetneje, ko bi bil mogel g. okrajni šolski nadzornik povedati, da se po okrajni šolski konferenci sploh ni vršila plesna zabava.

Nam se je reč poročala iz zanesljivega vira, zato smo je omenjali v dotičnem spisu, po odločnem oporekanju g. okrajnega šolskega nadzornika pa vidimo, da je morda le ženska nečimernost g. nadzornika spravila v dotiko z omenjenim plesom, ker ni, kar si bodi, ako se more kaka ženska ponašati, da so se oči kakega višjega gospoda ravno v njo najprej vprle.

Politični pregled.

V Ljubljani, 11. oktobra.

Notranje dežele.

Bobczynski, kje si! na Kranjskem namreč. Mož, ki se tako piše, je Poljak, in stavlja je v *Levovu* zlatavreden predlog, naj se po Galiciji proti pijančevanju obstoječe postave še nekoliko popojstré. Predlog se je izročil pravnemu odseku. Naj bi nam tudi na Kranjskem postavodajaleci napravili take postave, da bi se naši „gruntje“ ne trgali in ne razsipali na drobne kose; da bi naše ljudstvo ne postajalo brljavo od peklenske pijače, ki se šnops imenuje; da bi se naša mladina pijana ne dala sramotiti od neumne živine, ktera sita in napojena mirno svojo pot gré v hlev, človek — podoba božja, pa razsaja, da ni nikomur podobno. Za vsako pijanost določila naj bi se primerna telesna kazen, združena z ojštrim postom. Hrana je sploh tukaj silno pomeljiva. Post, post in zopet post z drugimi primernimi pomočki, in čudno bi moralo biti, da bi se mladi svet ne varoval peklenskega šnopsa. Ranjki okrajni glavar, gosp. Pajk, Bog mu daj dobro, imel je posnemanja vredno zdravilo za surovost in na čast se mu mora reči, da je izvrstno pomagalo. Preširne fante, pri katerih je prevzetnost le preveč rojila, prignali so mu orožniki. On jih je najpoprej zaprl, potem jim je prah iz hlače stepsti dal, da se ni preveč nesnaga redila, naposled jih je pa še prav namilijonsko grdo ostrigel. Vsakemu se je že na sto korakov videlo, kdor je bil le 24 ur gosp. Pajku v roke prišel, toda na čast bodi ranjkemu glavarju rečeno, tudi nraavnih dokazov in prijateljskega opomina ni pozabil. Fantje so se ga bali in — mirovali so; marsikteri so ga začeli tudi spoštovati ter se iz nraavnih nagibov ponočevanja in pijančevanja varovati. In ti so bili za človeško družbo pridobljeni.

Dalmatinski Hrvatje se pod solncem za nič tako ne brigajo, kakor za svoj vzor — za Starčevićance v svoji pravi domovini Hrvatski. Taisti zdé se jim pravi možje, ki bodo s svojo odločnostjo morda vendar enkrat vresničili že dolgo zaželjeno in srčno gojeno misel Dalmatincev po združenju trojedine kraljevine v resnično celokupno skupino, kakoršna po imenu že dolgo časa obstoji. Da pa taka simpatija ne more „irredentovcem“ ob adrijskih iztočnih obalah prijetna biti, pričajo nam njihovi politični koraki in vse počenja in prizadevanje, da bi združenje po mogočnosti preperečili. Ravno sedaj so si v Spljetu zmislili, da bi dobro bilo Kotorsko Boko nekoliko za politično žilico potipati, če bi se li ne dal ondi kak mandat vjeti. V ta namen mislijo poslati tjakaj svojega „višjeirredentarja“, Spljetskega bivšega župana dr. Bajamon-tija v Kotor. No, mož naj bi rajši doma ostal, če misli ondi morda kaj tal pridobiti za „irredentarje“, se jako moti — Kotorcev ne bo nobenega vjel. Ti so namreč preveč Slovani in Avstrijani, da bi se

napišem attest, (spričalo) da si preparand, in če še kdo pride, da bi te po „šubu“ domov tiral, potisni mu pa ta-le attest pod nos.“

To je izgovoril ter napisal na kos papirja nekaj debelih črk Gašparju v obrambo in mogočnim in modrim gospodom vkljub.

In to je bilo od starega gospoda lepo. Kak razloček pač med usmiljenim očetom revnih dijakov in zagrizenim najemnikom, ki gospoduje kot kak turški paša čez ubogo mladino!

Do začetka šole pa je še bilo dolgo časa, in kakor znano Gašpar ni imel nič; jesti pa je le moral, to vé vsak, to je tudi njegov gospodar sprevidel, zato je dajal na vero iztiranemu študentu hrano in stanovanje, češ, nekdanj bo vendar Gašpar prišel k svojem kruhu ter svoje dolge poplačal. Tudi oč gospodarja je bilo to lepo. A Gašpar je bil pošten, toraj ni hotel dolgo dolžan biti, ampak hotel je hitro hrano in stanovanje poplačati.

To pa je tako-le naredil.

Gospodar je takrat ravno nov hram zidal, toraj je imel za pridne roke vedno dovolj dela. Neko jutro stopi Gašpar v svoji najslabši obleki pred hišnega

na „irredentovske“ limance vsedli. Če pa dr. Bajamonti morda le za kratek čas po Boki popotovati misli, bi mu pa zopet svetovali, da naj rajši do spomladi počaka, sedaj-le na jesen se na adrijanskem morji navadno hudi vetrovi pričenjajo, o kterih je voznja neprijetna in nevarna.

Sladkorna kriza raztegnila se je po celi Evropi. Provročila jo je Nemčija s svojim premnogim izdelovanjem sladkorja, s katerim je v toku enega leta skoraj cel svet, kjer se pomen sladkorja pozná, poplavlila. V Avstriji je sladkorna kriza jako pomembna v dvojnem oziru, za producenta, t. j. za tistega namreč, ki ga izdeluje in pa za konsumenta, t. j. za tistega, ki ga povziva. V prvi vrsti so silno zadeti Čehi, kajti češka kraljevina pečá se na debelo z izdelovanjem sladkorja in izdelovalca ondi na mestu, t. j. v tovarni vsak metrični cent surovega sladkorja velja nekaj krajcarjev čez 25 goldinarjev; dandanes se pa na trgu dobi metrični cent rafiniranega sladkorja po 20 gld. Že tukaj je toraj razvidno, da je blaga preveč, konsumentov pa premalo zanj. Izdelovalcu za sedaj toraj drugega ne kaže, kakor tovarno zapreti in tako dolgo čakati, dokler se zanj razmere ne zboljšajo v ravno nasprotnem pomenu besede. V drugi vrsti so pa silno zadeti trgovci s sladkorjem. Že skoraj da leto dni je, kar se je jela sladkorju cena krčiti; trgovci pa so tisto krčenje cene za navadno padanje cene imeli, ter so se, nadjaje, da se cena zopet povzdigne, s sladkorjem založili, kolikor so ravno prostora imeli. Ker pa cena še vedno pada in bo morda še padala, kajti kakor so odnošaji sedaj, ga ni, ki bi zamogel zatrdno reči, kedaj bo cena nehala padati in kedaj da se mu zopet podvigne, kakor je bila še lansko leto o tem času, jeli so se z njim do stropa založeni trgovci bati in blago ponujati. Sedaj se je pa še le pokazalo, kolike ogromne sklade da je špekulacija imela sladkorja nakopičenega po skladiščih v Parizu, v Londonu, na Dunaji in celo tudi v Ljubljani, in drugod. Z nakopičenim blagom vsakdo sedaj ven tišči, kar more, samo da se še večje škode izogne. Komur denarni pripomočki le količkaj dovoljujejo, naj ne zametuje dražega blaga. Kakor hitro špekulantom blago poiđe, in se bo sladkor zopet le edino po tovarnah lahko kupil, tedaj dvignila se mu bode zopet cena, ktero je pred imel. Tega si vendar ne smemo misliti, da bi producentje še dalje sladkor izdelovati hoteli, ter bi ga po 20 gld. prodajali, ako njih po 25 gld. stane še surovo blago. Komur je toraj potrpeti mogoče, naj potrpi, kesal se ne bo, zgubiti pa zamore pozneje ravno tako lahko kakor sedaj, ako že ravno zgubiti hoče in mora.

Vnanje države.

Skierniewice so tudi **Lahom** sapo zaprle, in „irredenta“ kakor vlada ste obe drugačne strune napeli. Koj, ko je shod minul, so laške uradne novine iz gotovega vira novico prinesle, da se v Skierniewicah ni nič sklenilo, kar bi se ne strinjalo z laškimi koristmi. Med vrsticami pa se je lahko bralo: „Pa tudi nič, kar bi „irredenti“ dajalo pogum, po Avstrijskih deželah se ozirati.“ Kar smo tedaj le slutili, potrjuje nam danes znani „oberirredentar“ Bonghi sam, ki je čez dolgo časa zopet pero izza ušesa vzel in nekaj napisal „in političis“. Našim čitateljem je menda že znano, da si Bonghi svoje pero edino le za poveljevanje Italije vreže, drugače nikdar. Tudi sedaj mož v tem smislu govori. On pravi: „Položaj po Evropi je vsled Skierniewic takošen, da nam sedaj na razširjanje naših državnih mej po avstrijskem Primorju še misliti ni. Za mnogo let smo prisiljeni ostati v mejah, kjer smo in kolikor smo sedaj veliki in prostorni. Laška kraljevina mora se dandanes poprijeti konservatizma in na ravnotežje mora paziti, kakor so morale na tisto gledati laške kneževine leta 1814 ali v kakoršnem položaji se v sredi Evrope dandanes Nemčija nahaja, leta 1814 pa je na tem mestu nemška zveza bila. Gledé zunanje politike nam danes bolj kakor kedaj poprej veljá na-

gospodarja, rekoč: Jaz želim, da bi se midva tako pogodila; vi mi daste hrano in stanovanje, jaz pa bom delal kot težak med vašimi delavci, da ne bom pri vas zastonj jedel in da enkrat lahko brez dolgov od vas odidem.“ Gospodarju je bilo to všeč, le mislil je, da to delo ni zanj, a Gašpar je kar začel pesek sejati, apno gasiti, opeko nositi, zidarjem podajati in kar je bilo enakega dela. Pri tem je pač dobil ogorelo lice in krvave žule na rokah, pa za to se ni brigal. Bolje ga je bolelo, da je moral mnogo zaničevanja in zasramovanja prestati; zakaj gospodar je bil krčmar, zato so prišli dostikrat dijaki tje pive pit, in ti so se z Gašparjem šalili, ga zasmehovali in žalili, kolikor so mogli. Gašpar pa se ni dal zmotiti, čeravno se je na tihem večkrat razjokal, pa mislil si je, boljše je delati, kakor postaviti in lepše brez dolga biti, kakor plačo na negotovi prihodnji čas odlašati. Komur se delo sramotno zdi, s takim človekom ne maram kaj opraviti imeti. Tako je Gašpar res plemenito srce povsod kazal, če tudi je sem ter tje kako mladeniško, dijaško burko večnil.

(Dalje prih.)

čelo, da smo z vsemi sosedi najboljši prijatelji.“ Taka „parola“ je toraj na Laškem sedaj!

Katoliške usmiljenke vendar niso tako hudobne, samopridne in spridene, kakor jih nekteri ljudje radi slikajo s črnim na belo, da bi jih pri priprostem narodu ob dobro ime in še ob to podporo spravili, kar jo še imajo. Dokaz tega nam je **francoska dežela**, kjer je ravno letos po mestih Lyon, Marseille, Toulon in drugod kolera svojo strašno žrtev zahtevala, da so zdravi na vse kraje bežali, bolniki pa od hudega konce jemali. Nikogar ni bilo, ki bi se bil zapuščenih revežev, ki so z eno nogo že tako rekoč v grobu stali, usmilil. Usmiljenke so bile izgnane. Svetne postrežnice — no, saj vemo, koliko časa so dobre. V največji sili odpró se vrata hiš, kjer so usmiljenke na tihem Bogu služile, in četica za četico usmiljenih sester podá se po zapuščenih hišah za postrežbo ubogih bolnikov, ktere je že mrzla roka kolere davila. V največji zapuščenosti usmilile so se jih usmiljene sestre od liberalnega sveta hudo obrekovane in po nedolžnem preganjane! Francoska vlada pa, kakor je sicer liberalna, je veliko ljubezen do bližnjega tukaj sprevidila in dobro znala ceniti dobrote usmiljenih sester, zato jih je podpirala, ter jim šla povsod na roke. Te dni je iz tega namena odlikovala njihovo prednico z viteškim križem častne legije! Lepo in hvalevredno je to dejanje, zaslužila bi bila pa viteški križ vsaka usmiljenka posebej! Mar li ni res viteštvo, v okužene hiše, kjer grozna smrt v sto in sto podobah na človeka preži, brez strahú zahajati? Mnogo usmiljenk je tudi res padlo v žrtev grozni šibi božji. Nam vsaj se ta pogum ravno tolikošen zdi, kakor generala na bojnem polji, ke dar hladnokrven poslušá žvižganje svinčenk ob desni in levi in malomarno gleda cepanje svojih tovarišev na vseh straneh, ter vojsko vodi in zapoveduje po dolžnosti!

Bismarck s katoliško cerkvijo na Nemškem ne dela skoraj nikoli pošteno. Ona mu je za plašč, za kterega se skriva ke dar hoče kak imenitni državni čin speljati, ali ke dar se hoče te ali one stranke poslužiti nasproti drugim. Ni še davno, ko smo poročali, da je vse dogovore gledé cerkvenih razmer na Nemškem s sv. Stolom tako dolgo odložil, dokler se ne bode preveril, kako da so se izvršile volitve za v državni zbor. To pa ni bilo nič drugega nego prava pravcata zavlačka ali bolje prav rečeno, pesek v oči. Ravno tako je Bismarck obetal tudi že leta 1881, tudi tedaj kazal se je stari lesjak pripustljivega, le da so ga katoliki podpirali pri tedanjih volitvah. Krepko se je držal centrum v državnem zboru in Bismarck ne more vtajiti, da je skoraj vse, kar je v poslednji dobi lepega in koristnega po državnem zboru dosegel, zadobil le s pomočjo centruma in kaj je on za to storil? Nič! Stari Oton si menda tudi misli, da obljubiti in dati je preveč! Kmaló za to novico, da se namreč Bismarck misli i letos ravnati v cerkveno-političnih zadevah po izvršitvi volitev, prišla je druga, ki ni še popolnoma tedna stara in taista se je zglasila: „Schlözer je bil pri sv. očetu in Prusija je za Köln in Poznanjsko predlagala nove škofijske kandidate“. Novica se ni še dobro med čitatelji ogrela, in že se oglasi Bismarckov organ „Nordd. Allg. Ztg.“, rekoč: „V cerkveno-političnih zadevah Schlözer ni ne Jacobinju predlagal novih kandidatov, za Kolin in Poznanjsko, ne kakega miroljubnega programa v tem smislu prenašal“. Ali se ne pravi to s katoliško cerkvijo se norčevati, danes tako jutri drugače govoriti? Resnica je in ostane, da Bismarcku ni nič na dosegi miru s katoliško cerkvijo ležeče, pač pa na drugih političnih namenih in zato mu je vsak pomoček prav. Res nemoško!

Izvirni dopisi.

Od slovensko-beneške meje na Goriškem, 4. okt. (O jeziku naših bratov v slovenski Benečiji.) Kakor pripoveduje znani pisatelj knjige: „Slavia italiana“, so živeli beneški Slovenci pod vlado oglejskih patrijarhov in potem pod beneško republiko, tako da smo mi ostali Slovenci komaj za-nje vedeli, ker se tudi avstrijska vlada ni prav nič brigala za njih narodni razvitek, kakor se ni tudi za naš pod strogim absolutizmom. Pri tem je še najbolj čudno to, da so oni v kljub temu, da niso imeli nikdar niti narodnih šol, da se je slovenščina in to še pokvarjena v cerkvi od nevednih laških popov vendar-le dosihmal, se vé da, le bolj v gorate kraje potisnjena, ohranila. Zemljevid Petra Kozlerja nam je še precej dobro narisal meje, v kterih se še govori slovenščina, akoravno ji pretí zdaj velika nevarnost, ker je laška vlada povsod vpeljala ljudske šole z laškim učnim jezikom. In če tudi iste šole dosihmal le malo sadú obetajo, vendar-le je že videti, kako dobivajo slovenski otroci laške molitvene bukve v roke, kterih pa, kakor sem se že sam prepričal, skoraj nič ne umevajo, in tako ne bodo na tej nenaravni podlagi znali niti svojega, niti laškega jezika.

Veleučeni Boudoine de Courtenay, ki je zdaj

profesor jezikoslovja na vseučilišči v Kazanu,*) kteri je dobro preučil vse slovanske narečja v dotičnih deželah samih, je prehodil na vse zadnje pész vse Primorje, vso slovensko Benečijo in Rezijo v 1873. l., vse hribe in doline Št. Peterskega okraja, ter je zagotavljal, da je našel v tem beneškem narečju sledove starega slovenskega jezika, akoravno je pomešano zdaj z neizogibljivimi novimi laškimi besedami, ter je trdil: da ako bi govorilo ta beneško-slovenski jezik le dva milijona prebivalcev, bi se zamogel tisti imenovati mati slovanskih jezikov **).

Zato so v starodavnih časih imeli v časti ta jezik, govoril je ta jezik v 8.—9. stoletju longobardski vojvoda Rodvald, in isti laški zgodovinar Nikoletti zatrjuje: „da je bil slovenski jezik veliko bolj v rabi po vsi Furlaniji, kakor furlanski, kteri je bil (kakor je še zdaj!) tedaj neomikan in neprijetnega glasu“.

Tako trdno pa so se držali beneški Slovenci tega svojega jezika, da pripoveduje ustno izročilo, da jih ni mogel pokristjaniti čevdatski sv. Paulin oglejski patrijarh (776—802) tudi ne z darili, ktere so jim ponujali latinski misijonarji; rajše so oni poslali po slovenske mašnike, in brž ko so slišali naši hribovci razlaganje evangelija v jeziku sv. Cirila in Metoda, se spreobrnejo vsi k novi zveličavni veri.

Potem pripoveduje, da sta sv. Ciril in Metod tudi pri njih vpeljala slovensko liturgijo, kakor drugod (863), ter to hoče s tem dokazati, češ, da se nahajajo tisti še zdaj častitljivi ostanki, kakor na pr.: „Pri sv. krstu se izgovarjajo besede zakramentalne v slovenščini: Kaj hočeš od božje Cerkve? — Vero. — Kaj ti daje sv. vera? — Večno življenje. Ravno tako se pri tistem obredu moli „Oče naš“ in „Vera“ v tistem jeziku, kakor tudi pri delitvi sv. obhajila izrekujejo besede v slovenščini in to kakor v spomin, ker so slovenski misijonarji prvi brali v tem jeziku. Potem se pridiga vselej po slovensko. In pri povzdiganju je slišati od celega ljudstva prokrasno sladke pesmi, ktere pojejo na čast Gospodu v lastnem jeziku? ***). Dalje trdi pisatelj (kar pa ni resnično, glej dopis v „Soči“ t. l. št. 39: Od beneške meje!), da so vsi duhovni v dušnem pastirstvu Slovenci; katekizem, s podpisom ranjcega škofa, je prestavljen v slovenščino; že razjedeni napisi na starih cerkvah sv. Katarine, sv. Silvestra in v Brišču so najbrže s cirilskimi črkami vdobljeni.

In zunaj cerkve navdihujejo matere z mlekom njih otrokom slovenske besede. Po hišah, na polju, v šolah (?), v občini, v trgovini z inozemstvom se občuje v tem jeziku, kteri se je ohranil nepredružen že od časov Longobardov (Albin, kralj Longobardov je šel l. 568 skoz slovensko Benečijo prek Matajurja v Italijo.), izvzemši nekatere italijanizma oziroma furlanizma.

Tudi ne more to biti drugače ****), ker se slovenski jezik čudno vjema z naturo stvari in ljudi, zato ako se ga hoče izkoreniniti, bi se moralo odpraviti eno in drugo. (Konec prih.)

Domače novice.

(Duhovske spremembe v Goriški nadškofiji.)

Č. g. Peter Božič, kaplan v Kanalu, pojde kot vikar na Trento; č. g. Andrej Žnidarčič ml., kaplan v Biljah, je šel v začasni pokoj; na njegovo mesto pride č. g. Janez Vuga, kaplan na Libušnji; č. g. Alojzij Faidutti, novomašnik, pride kot kaplan v Št. Rok (pod Turnom) v Gorici; č. g. Dominik Veliscig, kaplan na otoku Gradu, pojde kot tak v Rudo; na njegovo mesto pride č. g. Franc Cleri, novomašnik; č. g. Peter Utili, katehet v Trziči (Monfalcone) dobil je župnijo v Sv. Kancijanu pri Ronkah; njegovo mesto dobi č. g. Jožef Ban-

*) Kazan je imenitno mesto v Rusiji. V Kazanu je tudi sloveča cerkev „Kazanske Matere Božje“, ktere podoba Rusi zelo častijo, zarad česar smemo upati, da se bo Rusija prej ali slej zopet zjediniła z Rimom. Pis.

**) Tetka „Triesterca“ ga je tedaj razupila, „da neki ruski ovadah se klati po Primorju“, akoravno mu ni bilo za drugo mar, kakor za jezikoslovje, kajti o politiki sploh ni hotel nikjer niti besedice ziniti, kakor sem ga jaz sam hotel skušati. Pis.

***) Kako bi zamoglo to tudi drugače biti? Saj enako in toliko delajo v svojem jeziku tudi Nemci in drugi katoliški narodi; le edino Italijani so ohranili nekaj več latinščine, ktere pa ne umé prosti narod. Pis.

****) Žalibog da je, ker je znana in dekazana istina, da se je slovenščina tako po sosednji Furlaniji kakor po Goriškem veliko dalje razširjala, kakor zdaj, kar spričujejo korenike vaških imen pri mnogih zdaj pofurlanjenih Slovencih. Pis.

den, kaplan v Muši; za njim pride č. g. Jožef Peteani, novomašnik; č. g. Karol Cigon, kaplan v Černicah, dobil je vikarijo v Temnici; za njim pride č. g. Franc Kodrič, kaplan v Devinu; v Devine pride kot kaplan č. g. Janez Kosovel, novomašnik; č. g. Janez Črv, vikar v Št. Tomaži, gre kot tak v Vrhovlje; za njim pride č. g. Alfonz Poljšak, drugi kaplan v Komnu.

(Dovoljenje) nositi inostranske redove podelil je presvitli cesar našincu g. dr. Francu vitezu Miklošiću na Dunaji in sicer za veliki križ srbskega reda sv. Save, ces. ruskega reda sv. Stanislava z zvezdo in komandérski križ kraljevo rumunskega reda „Rumunska zvezda“. Kdo je mar? Mi zapojmo: Čast očine je slovenski oratar!

(Godba svirala) bo jutri popoldne v Zvezdi, če bo lepo, po naslednjem sporedu: 1. Koračnica. 2. „Nabucco“ ouvertura Verdijeva. 3. „Publicisti“ valček Straussov. 4. Obrekovalni prizor iz baleta „Melusina“ Dopplerjev. 5. „Snegurka“ polka mazurka Straussova. 6. „V naskoku“ polka hitra Straussova.

(„Slavec“), slovensko delavsko pevsko društvo priredi jutri v nedeljo v prostorih Tavčarjeve gostilnice svojim članom mali pevski večer (Jour-fixe). Spored: Berilo, petje in prosta zabava. K temu pevskega večeru imajo tudi nečlani prosti vstop. Začetek ob 1/2 8. uri zvečer.

(Več ko čudno) je, da nobeden mestnih očetov še ni zapazil, da davkoplačevalci v Krojaških ulicah nimajo niti jedne javne svetilnice. Toliko enakopravnosti bi se jim pač prilegalo, da naj bi se jim vsaj jedna svetilnica — recimo v sredi ulice spodobila.

(Na vrtu) g. Paichelna cvete ravno kar jablana; ob enem pa ondi na ravno tistem drevesu sad zori.

(„Novi Brencelj“) se je zopet oglašil. To pot ima črno okvirano prvo stran povodom Schneidove smrti in njegovega sprejema v Olimpu. Jezična Žefa pa po najnovšem otroškem vrtu tukajšnjega nemškega „Schulvereina“ — listje grabi.

Razne reči.

— Nesreča v rudokopu. 9. t. m. je razneslo zaradi hudih vetrov rudokop sv. Eme v poljskem Ostravu (rudokop je grofa Wilčeka,) ter je nekako 20 rudokopov vsmrtilo. Sploh pa število ponesrečenih še ni popolnoma znano.

— Komaj vredno. Letos se je dal v 7. razred zgornje realke v Prosnicu na Moravskem le 1 učence vpisati. Tudi drugi višji razredi nimajo čez 12 učencev.

— Iz Foče (v Bosni) se 3. t. m. poroča, da je pandur Vejo grozovitega roparja Ilija Ilic vstrelil. Vejo je bil sam v neki soteski, kjer ga nagloma obstopi 5 razbojnikov. Vodja Ilic je že na pandurja pomeril, a urnejši je bil ta in je Ilica prav blizu vstrelil, da se je tudi zvrnil. Pandur hitro v goščavo zbeži, razbojniki so štirikrat za njim vstrelili, pa ga niso zadeli. Naj brž dobi Vejo 100 cekinov plače.

— Anglešk parnik „Miramar“, razbil se je 9. t. m. v tistem morju med Jokohamo in Honkongom. Imel je 50 mož in od teh jih je 48 vtonilo.

— Iz Katanije se 9. oktobra poroča: Po groznem viharju poškodovanih se je našlo do zdaj 350 ranjenih (več ali manj) in 27. mrtvih. Škoda se ceni nad 5 milijonov.

Telegrami.

Budapešt, 11. oktobra. Adresni načrt poslanke zbornice naznanja jako mirno javno mnenje zaradi prav dobrih razmer proti Nemčiji, kakor tudi nasproti drugim državam. Posebno avstro-nemška zveza, kateri že 6 leto teče, je jako mogočen porok miru za skupno Evropo. Madjare veseli, da se v tem oziru ni nič spremenilo.

Budapešt, 10. oktobra. Novica o zarotbi proti življenju srbskega kralja v Oršovi je zlagana.

Pariz, 10. oktobra. V Berlinu bo konferenca za zapadno afrikanske zadeve. Vdeležile se bodo države Portugal, Španjska, Angleška, Belgija in Holandija.

Presrčna zahvala.

Predstojništvo baron Lichtenturnove dekliške sirotišnice se najpriseršneje zahvaljuje za po prečast. g. proštu dr. Ant. Jareu prednici v bolnišnici izročeno darilo neimenovane gospé dobrotnice s 500 gld., ki se ima obrniti za poplačanje dolgá, ki je še na tem zavodu. Bog plati!

V Ljubljani, 8. oktobra 1884.

Izdajatelj in odgovorni vrednik Jožef Jerič.

Tujci.

9. oktobra.

Pri **Maliči:** G. Baeh, uradnik, z Dunaja. — Viljem Löwy, trg. pot., iz Prage. — Jos. Treves, trgovec, iz Padove. — Martin Terpotec, ravnatelj, iz Trbovelj.

Pri **Stonu:** Josip Trautner, trg. pot., iz Inomosta. — Lürzer pl. Zehendthal, zasebnik, iz Celovca. — Artur Painsi, iz Volfberga. — Emanuel Prokop, iz St. Pavla. — Ernst Ehrlich, iz Drauburga. — Emil Albrecht, iz Lokve. — Frančiška Omahen, zasebnica, s Krškega. — Albin Omahen, zasebnik, iz Kranjske gore. — Franc Marinšek, trgovec, iz Škofje Loke. — Karl Kopač, trgovec, iz Slov. Bistrice.

Pri **Bavarskem dvoru:** Dr. Janez Vogt, zasebnik, z Dunaja. — Josip Hackel, trg. pot., z Dunaja. — Adolf Gaudia, grajšč. oskrbnik, s soprogo, iz Zobelberga. — Gautsch, grajšč. oskrbnik, iz Obererkestein. — Jurij Semek, kočijaž, iz Celja.

Pri **Južnem kolodvoru:** Artur Gnasmanzen, c. kr. poročnik, iz Gorice. — Janez Kolbesen, iz Kočevja.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

11. oktobra.

Papirna renta po 100 gld.	80 gl.	95 kr.
Sreberna	82	05
4% avstr. zlata renta, davka prosta	103	—
Papirna renta, davka prosta	95	95
Akcije avstr.-ogerske banke	859	—
Kreditne akcije	283	80
London	122	10
Srebro	—	—
Ces. cekini	5	78
Francoski napoleond.	9	69
Nemške marke	59	80

Zahvaljuje se prečastiti duhovščini in p. n. občinstvu za do zdaj mu skazano zaupanje z mnogimi naročili, priporoča še nadalje

F. Caserman,
krojač,

v Ljubljani, gledališke ulice št. 4,

svojo bogato zalogo najboljšega in vsakovrstnega sukna, ter izdeluje vse krojaške dela za gospode točno in po jako nizki ceni. (7)

Nujni poziv

vsem prebivalcem Avstro-Ogerskim!

Okolišine so me prisilile svojo že mnogo let obstoječo trgovino opustiti. Zatoraj razprodal bom vse blago v njej se nahajajoče, za ceno, kar je njegova naprava veljala, ker morajo prostori do konca bodočega meseca prazni biti. Blago je vse iz jako finega, teškega in dobrega materijala in v znak svoje solidnosti vsako blago, ki bi ne bilo ugodno, rad nazaj vzamem in zamenim, kakor se komu ljubi. Vsako naročilo je toraj popolnoma varno.

Ženske srajce iz najfinejšega angl. šifona z ustavljenim pravim švicarskim vezljanjem, silno umetnim, po 1 gld. 50 kr.; tucat 16 gld. 50 kr.

Ženski ponočni korzeti ravno tiste kakočnosti, jako dolgi in vseskozi vezljani po švicarski šegi, silno elegantni in prava lepota za vsako gospo po 1 gld. 50 kr., tet. po 16 gld. 50 kr.

Ravno tista iz najboljšega in težjega barhenta, jako dolgi, po dolgem vezljani po 1 gld. 60 kr.

Ženska spodnja krila iz najlepšega sivoga platna z dvema volanicama vezljana, ru-deče ali modro, po 1 gld. 40 kr., tet. po 15 gl. 50 kr.

Ravno tisti iz rudeče kontenine (ruža) z dvema plisema z barveno krajevino vezljane, po 1 gld. 60 kr., tet. po 18 gld.

Moške srajce iz najfinejšega angl. šifona s četvornatim oprsem, razne širokosti pod vratom, po 1 gld. 50 kr. tet. po 16 gld. 50 kr. Ravnostiste iz najlepšega in pravega Šrollo-vega šifona najfineje po francoskih vzorih narejene po 1 gld. 70 kr., tucat po 18 gld. 80 kr.; in komad po 2 gld., tucat po 22 gld. 50 kr.

Namizna prtenina z vtkanim evetličjem, obstoji iz namiznega prta in 12 prtičev in velja le 2 gld. 85 kr. Ravno tista po francoski izpeljavi jako fina z obilnimi franžami za 12 oseb, cela garnitura za 3 gld. 45 kr. Namizna prtenina iz finega damasta z vtkanim evetličjem obstoječa iz namiznega prta za 12 oseb 12 sličnih večjih prtičev, najbolj elegantno izdelana velja le 5 gld. 60 kr.

Turške brisalke vsaka za-se vmrjena in zarobljena, vsaka za-se zložena, z rudečo krajevino in z dolgimi franžami, najfineje piketovane, prekrasne po 3 gld. 75 kr. tucat.

Ženski naglavni robci iz najfineje Berolinske volne z dolgimi franžami v najbolj zbranih, lepih in modnih barvah, kakor so: škotska, turška, siva, modra, bela, črna, mizičasta, rudeča, rujava itd. 1 gl. 20 kr., tucat po 13 gld.

Popotni plēdi neizrečeno veliki in debeli, iz najtežjega in boljšega sukna tkani, po najbolj elegantnih angl. vzorih, kakor rujavi, sivi in melirani z dolgimi franžami. Plēdi te vrste rabijo se vsled svoje neizmerne dolgoti in širjave lahko za obleko, za odelo na popotovanji, za na posteljo, za šavle, ter se dá celo po 20letni rabi iz vsakega napraviti še dvojna jako elegantna obleka. Tak plēd nadomesti vsakemu površno sukno, dežni plašč, paletot popolnoma. Prve vrste 5 gld. 50 kr., druge vrste po 4 gl. 50 kr.

Domače platno v kosovih po 30 vatlov velikih, najtežji in najtehtnejši izdelek za domačo rabo, 3/4 širok po 7 gld. 50 kr., 1/2 širok po 5 gld. 50 kr. kos. Cena bombažu silno raste in se bo platno v kratkem cena podvojila, toraj se vsakemu priporoča, kolikor mogoče hitra preskrbitev s platnom.

Svilnati žepni robci iz najlepše Lijonske svile, v vseh raznih barvah, vsak robec druge barve, po 3 gld. 50 kr. tucat.

Svilnate finiške nogovice v najlepših barvah pisane, rudeče, modre, vijoličaste, rožne, rujave in plave, dolge čez kolena, 3 pare za 1 gld. 15 kr.

Gobelin-garnitura obstoječa iz dveh pogrinjal za postelje in namiznega pogrinjala s cofi iz baržuna v najsijajnejih barvah izdelana, velja le 7 gld. 50 kr.

Rjuhe iz platna težkega in močnega kakor usnje, brez šiv, prikladne za največjo posteljo 3/4 široke po 1 gld. 35 kr., tucat po 15 gld.

Zagrinjala iz jute najfinejši in najboljši izdelek, teška temnikasta ali pa svitla po najbolj zbranih perzijskih, turških in indijskih vzorih z obilnimi in dolgimi franžami po 3 metre 30 et. dolga za vsako okno, toraj par prve vrste po 5 gld., druge vrste po 4 gld. 25 kr.

Cheviot-Diagonal-blago za moško obleko za jesen in za zimo iz tkane čiste ovčje volne v vseh najnovjših in modnih barvah, gladko in melirano, najboljše kvalitete, sivo, rujavo, modro, olivnato in črno. Blaga zadosti za celo obleko velja le 6 gld. Vzori (muštri) se pa ne pošiljajo nobeni in po nikani ceni.

Kdor naroči najmanj za 15 goldinarjev blaga, dobi za nagrado, toraj zastoj krasen zlat prstan s tirkisom obdanim z biseri. Zlato je 6karatno, lepo izdobljeno in silno elegantno.

Naroča naj se le proti ces. kralj. poštnem povzetju ali pa proti predplači pri

Waarenhaus J. H. Rabinowicz,

WIEN, Schiffamtsgasse 20.

(3)

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.